

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини № 2
Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
проф. М.Р. Гжегоцький

“ ” 2019 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ДЕОНТОЛОГІЯ В МЕДИЦИНІ (дисципліна за вибором)

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі
знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»
факультет медичний № 2, курс II
факультет медичний № 1, курс II**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої медицини № 2
Протокол № 256
від “ 03 ” 09 2019 р.
Завідувач кафедри проф. Яворський О.Г.

та на засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої медицини № 1
Протокол № 1
від “ 30 ” 08 2019 р.
Завідувач кафедри проф. Дутка Р.Я.

Затверджено
профільною методичною комісією
з терапевтичних дисциплін
Протокол № 1
від 12 “ 9 ” 2019 р.

Голова профільної методичної
комісії проф. О.М. Радченко

Львів-2019

Робоча програма навчальної дисципліни «**Деонтологія в медицині**» (дисципліна за вибором) підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина», факультет медичний №2, №1, курс II складена: ас. Кривко О.Ю., к.мед.н., доцент Ющик Л.В., к.мед.н., доцент Новосад А.Б., к.мед.н., доцент Буфан М.М.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до навчального плану, дисципліна за вибором «Деонтологія в медицині» може бути обрана студентом для вивчення в IV семестрі, коли ним набуті відповідні знання з історії медицини, культурології та основ психології, з якими інтегрується програма курсу «Деонтологія в медицині». У свою чергу, знання основних деонтологічних принципів діяльності лікаря формує засади для наступного вивчення студентом усіх клінічних дисциплін, закладає основи професійно вірного спілкування з хворою людиною та визначає подальші професійні стосунки майбутнього лікаря як під час навчання, так і при виконанні ним лікувальної, наукової, дослідницької та інших видів діяльності. Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-трансферною системою. Згідно з навчальним планом підготовки фахівців, затвердженим Наказом МОЗ України № 52 від 31.01.2005 р. на вивчення дисципліни за вибором «Деонтологія в медицині» виділено 2 кредити (60 годин), 20 годин з яких складає практичні заняття та 40 годин - самостійна робота студентів. Програма дисципліни за вибором «Деонтологія в медицині» завершується заліком.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

У процесі вивчення дисципліни за вибором «Деонтологія в медицині» студенти повинні оволодіти наступними знаннями та уміннями:

- Визначати зміст і завдання медичної деонтології в структурі сучасних медичних дисциплін.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та вміння застосовувати їх у конкретних професійних ситуаціях.
- Трактувати ключові питання правових та етичних аспектів медичної діяльності лікаря.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна, (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої

освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

інтегральна:

- Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог

загальні:

- Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді;
- навички міжособистісної взаємодії;
- Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись другою мовою;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим;
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість робіт, які виконуються;
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

спеціальні (фахові, предметні):

- Збирання медичної інформації про стан пацієнта.
- Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
- Діагностування невідкладних станів
- Визначення тактики та надання екстреної долікарської медичної допомоги
- Ведення медичної документації
- Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі **«Матриці компетентностей»**.

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					

<p>Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.</p>					
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання.	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.				
3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що	Відповісти за прийняття рішень у складних умовах

				їх обґрунтовують, до фахівців та нефаківців.	
4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність своєчасне використання методів саморегуляції
6	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти приймати обґрунтовані рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	Вміти приймати обґрунтовані рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації.
7	Здатність працювати в команді.				
8	Навички міжособистісної взаємодії.				
9	Здатність спілкуватися	Мати досконалі	Вміти застосовувати	Використовувати при	Нести відповідальність

10	державною мовою як усно, так і письмово Здатність спілкуватися іноземною мовою.	знання державної мови	знання державної мови, як усно так і письмово	фахо-вому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державною мовою.	ть за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.
11	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань.	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків.	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків.	Відповісти за якісне виконання поставлених завдань.
13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки.	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї.	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію.	Відповісти за свою громадянську позицію та діяльність.
15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).				
Спеціальні компетентності					

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1	Збирання медичної	Знати алгоритм	Вміти провести	Дотримуватись вимог	Відповісти за
---	-------------------	----------------	----------------	---------------------	---------------

	інформації про стан пацієнта	опитування хворого	розпитування хворого та виділити основні скарги, оцінити загальний стан пацієнта	етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності	якісне виконання поставлених завдань
2	Ведення медичної документації	Знати правила та стандарти ведення медичної документації	Вміти вести медичну документацію	Використовувати стандартні підходи до ведення медичної документації	Нести відповідальність за правильність ведення медичної документації
3	Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень	Знати стандартні методики проведення обстежень та лабораторних досліджень	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінювати інформацію щодо провідного синдрому	Обґрунтовано призначати та оцінювати результати обстежень та лабораторних досліджень	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо оцінювання обстежень та результатів лабораторних досліджень
4	Діагностування невідкладних станів	Мати спеціалізовані знання про діагностику невідкладних станів	Виконувати діагностування невідкладних станів згідно стандартної схеми	Визначити тактику надання екстреної медичної допомоги згідно алгоритму	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
5	Визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги	Знати методи оцінювання показників якості діяльності.	Вміти надавати необхідну допомогу згідно стандарту	Обґрунтовано проводити маніпуляції з надання допомоги та оцінювати результати медичних маніпуляцій	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
6	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації	Знати методи опрацювання державної, соціальної,	Вміти аналізувати та оцінювати державну,	Використовувати стандартні підходи до оцінки	Відповідати за опрацювання державної, соціальної,

		медичної інформації	соціальну, медичну інформацію	інформації, використовувати комп'ютерні інформаційні технології	медичної інформації
--	--	---------------------	-------------------------------	---	---------------------

**Орієнтовний структурований план
підготовки студентів медичного факультету
«Деонтологія в медицині» (дисципліна за вибором)**

Семестр	Кредити	Всього годин	Лекції	Практ. заняття	СРС	Форма контролю
III, IV	3 кредити ECTS/ 90 год.	90	-	20	70	Залік

**3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ
«Деонтологія в медицині» (дисципліна за вибором)**

1. Визначення понять медична етика та медична деонтологія, розкриття предмета їх вивчення та кола проблем. Визначення медичної етики та її складової - медичної деонтології. Етичні закони та позиції у медицині. Сутність професійної моралі лікаря у сучасному суспільстві. Поняття про морально-етичне та правове регулювання діяльності медичних працівників. Офіційні документи, які регламентують роботу лікаря. Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів і досліджень.

Метою медичної деонтології є істотне поглиблення та вдосконалення норм і правил поведінки медичних працівників.

2. «Клятва Гіппократа»: історія виникнення та подальша модифікація.
3. Основні типи взаємовідносин між лікарем і пацієнтом. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта. основні моделі взаємовідносин між лікарем і пацієнтом - патерналістська та автономна, модель «послабленого патерналізму». Проблема «дистанціювання» та субординації лікаря і пацієнта у медичній практиці. Лісабонська та Гельсінкська декларації прав пацієнта. Принцип «інформованої згоди» і «співробітництва» лікаря та хворого. моральні дії лікаря в умовах залежності від нього життя та здоров'я пацієнта. Поняття про ятрогенії, основні їх причини та наслідки. проблема проведення «сліпих» клінічних досліджень у сучасній медицині.
4. Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика. Ятрогенне захворювання, як наслідок некомпетентності медичного персоналу чи надмірної психічної лабільності пацієнта.
5. Лікарська таємниця: визначення, сутність, основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі. Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення - від Давньої Індії до сучасної України. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та можливі обмеження цього права. Гарантії дотримання лікарської таємниці у Міжнародному кодексі медичної етики, Лісабонській декларації про права пацієнта, Етичному кодексі російського лікаря, Кодексі лікарської етики Республіки Білорусь, Проекті етичного кодексу медичної сестри України. Правові документи, що регламентують дотримання лікарської таємниці в Україні (ст. 132, 145, 387 Кримінального кодексу України).
6. Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок. Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них. Сутність поняття «лікарська помилка», різновиди й основні причини лікарських помилок. Свобода та відповідальність у професійній діяльності лікаря. Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик. Профілактика ризику та терапевтичних помилок. Моральний вибір: проблема цілі та засобу її досягнення у медичній практиці. Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.
7. Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і коло проблем. Біоетика та біомедична етика. Співвідношення екологічної етики, біоетики, медичної етики та деонтології. Дія принципів біомедичної

етики на експериментальні дослідження лікувального та нелікувального характеру та сучасні біотехнології. Етичне осмислення проблем генної інженерії. Клонування та його етичні наслідки. Етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку. Моральні аспекти проведення експериментів на людині, ембріонах, розумово та фізично відсталих особах.

8. Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стоволових клітин, етичні проблеми технологій, штучно підтримуючих життя. Проблема цінності людського життя. Право людини на життя. Моральні проблеми штучного запліднення, абортів і «сурогатного материнства». Морально-правові аспекти реаніматології та трансплантології: обмеження використання органів від живих донорів, різні моделі забору органів від померлих донорів, ксенотрансплантація - за та проти. Моральна оцінка процедур отримання й уведення в організм ембріональних стоволових клітин людини.
9. Деонтологічна проблема права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну та пасивну, морально-деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині. Проблеми суїциду та евтаназії. Статус мертвого тіла в медицині, ставлення з боку лікаря до померлої людини. Етичні аспекти поводження з видаленими частинами людського тіла. Трактування евтаназії як замах на життя пацієнта, як убивство, геноцид, аборт чи самогубство.
10. Основні деонтологічні підходи в онкології, психіатрії, геронтології.

**Орієнтовна структура навчальної дисципліни
«Деонтологія в медицині» (дисципліна за вибором)**

Т е м а	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студентів	
			СРС	Індивідуальна робота
1	2	3	4	5

1.Визначення понять медична етика та медична деонтологія, розкриття предмета їх вивчення та кола проблем.		2	5	Робота із літературою та іншими джерелами інформації
2.«Клятва Гіппократа»: історія виникнення та подальша модифікація.		2	4	
3.Основні типи взаємовідносин між лікарем і пацієнтом. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта.		2	8	
4.Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика .		2	4	

<p>5. Лікарська таємниця: визначення, сутність, основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі.</p>		2	4	
<p>6. Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок. Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них.</p>		2	8	
<p>7. Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і коло проблем.</p>		2	4	
<p>8. Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти,</p>		2	8	

<p>трансплантологія, використання стовбурових клітин, етичні проблеми технологій, штучно підтримуючи х життя.</p>				
<p>9. Деонтологічна проблема права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну та пасивну, морально- деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині.</p>		2	9	

10. Основні деонтологічні підходи в онкології, психіатрії, геронтології. Деонтологічні аспекти взаємовідносин лікаря з хворими на життєво небезпечні інфекційні захворювання.		2	16	
Всього годин-90	0	20	70год	

**Тематичний план самостійної роботи студентів
“Роль, зміст і завдання медичної деонтології
на сучасному етапі розвитку суспільства”.**

№ п/п	Тема	Кількість годин	Вид контролю
1.	Визначення понять медична етика та медична деонтологія, розкриття предмета їх вивчення та кола проблем.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	«Клятва Гіппократа»: історія виникнення та подальша модифікація.	4	-”-
3.	Основні типи	4	-“-

	взаємовідносини між лікарем і пацієнтом.		
4.	Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика.	4	-“-
5.	Лікарська таємниця: визначення, сутність, основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі.	4	-“-
6.	Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок.	4	-“-
7.	Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і коло проблем.	4	-“-
8.	Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
9.	Деонтологічна	4	Поточний контроль на

	проблема права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну та пасивну,		практичних заняттях
10.	Основні деонтологічні підходи в онкології,	4	Підсумковий контроль
11.	Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта.	4	„-“
12.	Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них.	4	Поточний контроль на практичних заняттях

13.	Морально-деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині.	5	”””
14.	Деонтологічні аспекти взаємовідносин лікаря з хворими на життєво небезпечні інфекційні захворювання.	4	”””
15.	Поняття про стовбурові клітини, їх використання. Етичні проблеми технологій, тучно підтримуючих життя.	4	”””
16.	Основні деонтологічні підходи в психіатрії.	4	”””
17.	Основні деонтологічні підходи в геронтології.	4	”””
Всього	70		

Методи контролю.

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюються відповідно до вимог програми та Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (лист МОЗ України № 08.01-47/10395 від 15.04.2014).

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (усне, письмове, комп'ютерне), структуровані письмові роботи.

Види контролю (поточний).

Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану - залік.

Критерії оцінювання:

контрольні заходи включають поточний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначена робочою навчальною програмою дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент отримує оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті. Для контролю застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, структуровані письмові роботи.

Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Поточне оцінювання студентів з відповідних тем проводиться за 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами: дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоч на додаткові питання студент відповідає без помилок, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі його знань всього

змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$\frac{200}{5} = (CA \times 120) / 5$$

Таблиця перерахунку за 200-бальною шкалою
Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

Таблиця 1

4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200
4.97	199
4.92	197
4.9	196
4.87	195
4.85	194
4.82	193
4.8	192
4.77	191
4.75	190
4.72	189
4.7	188
4.67	187
4.65	186
4.62	185
4.6	184
4.57	183
4.52	181
4.5	180
4.47	179

4- бальна шкала	200-бальна шкала
4.45	178
4.42	177
4.4	176
4.37	175
4.35	174
4.32	173
4.3	172
4.27	171
4.24	170
4.22	169
4.19	168
4.17	167
4.14	166
4.12	165
4.09	164
4.07	163
4.04	162
4.02	161
3.99	160
3.97	159
3.94	158
4- бальна шкала	200-бальна шкала
3.92	157
3.89	156
3.87	155
3.84	154
3.82	153
3.79	152
3.77	151
3.74	150
3.72	149
3.7	148
3.67	147
3.65	146
3.62	145
3.57	143
3.55	142
3.52	141
3.5	140
3.47	139
3.45	138
3.42	137
3.4	136

Продовження Табл.1

4- бальна шкала	200-бальна шкала
3,37	135
3,35	134
3,32	133
3,3	132
3,27	131
3,25	130
3,22	129
3,2	128
3,17	127
3,15	126
3,12	125
3,1	124
3,07	123
3,02	121
3	120
Менше 3	Недостатньо

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при поточному контролі.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни і в терміни, встановлені робочим навчальним планом.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни виключно на

підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених робочою навчальною програмою. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю.

Оцінка за залік базується на результатах поточної навчальної діяльності та обчислюється в балах, відповідно до таблиці 1.

Оцінка з дисципліни базується на результатах поточної навчальної діяльності та виражається за двобальною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність бал не менше 60% від максимальної суми балів з дисципліни (120 балів).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Таблиця 2

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Таблиця 3

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4

Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

Перелік навчально-методичної літератури

1. Турак Й. А. Етичні та правові засади медичного втручання з погляду лікаря-практика. - Ужгород: Закарпаття, 2002
2. Біоетика / За редакцією Еліо Згречча, Антоніо Дж. Спаньйоло, Марії Луїзи ді Петро
3. Медицинская этика й деонтология / Под ред. Г. В. Морозова, Г. Й. Царегородцева. - М.: Медицина, 1983.
4. Биомедицинская этика / Под ред. В. Й. Покровского, Ю. М. Лопухина. - М., 2002. - Вып. 3.
5. Гиппократ. Этика й общая медицина / Под ред. С. Ю. Трохачева; Пер. с древнегреч. - СПб., 2001.
6. Basic ethical principles in European bioethics and bio1aw / Ed. J. D. Reindtorff, P. Kemp. - Barselona, 2000.
7. Методичні розробки практичних занять.
8. Періодичні видання за тематикою (перелік систематично оновлюється та надається студентам).